

madzenia w Humaniu, w województwie braclawskiém. Fundacyą tę potwierdziła konstytucya r. 1768. »Na prośbę urodzonych posłów województwa braclawskiego — są słowa téj konstytucyi — monaster humański OO. Bazyliańców, unitów prowincyi koronnéj, przez W. Potockiego wojewodę kijowskiego *de nova radice* na szkoły i missye, tudzież klasztor brahiłowski Ojców Trynitarzów fundowane, we wszystkiém podług téjże erekcyi, aby był na zawsze zachowany, approbujemy.«

Kommissya edukacyjna, zatrzymując szkoły bazyliańskie w Humaniu, wyniosła je do rzędu podwydziałowych o sześciu klassach. Były one od młodzieży bardzo uczęszczane; liczyły bowiem w r. 1784. 400 uczniów. Zbiorów żadnych naukowych ani téż biblioteki nie posiadały w tym czasie.

Podczas pamiętnéj rzezi humańskiéj wielu z uczniów i rektor ksiądz Kostecki życie utraciło. Mimo tego, po przywróceniu porządku i uspokojeniu rozruchów szkoły wnet się zaludniły.

VI. Monaster bazyliański w Kaniowie.

W Kaniowie, w województwie kijowskiém, był od dawna monaster bazyliański, ale kss. Bazylianie nie utrzymywali w nim szkół aż do czasów kommissyi edukacyjnéj. Dopiero zachęceni od téj magistratury, otworzyli szkoły około 1780. roku w domu murowanym, który im darował ówczesny starosta Stanisław Poniatowski, synowiec króla. Gdy król Stanisław dla widzenia się z cesarzową rosyjską Katarzyną przybył do Kaniowa, odwiedził także szkoły tutejsze kss. Bazyliańców i był od młodzieży witanym w rozmaitych językach.

VII. Monaster bazyliański w Lubarze.

W Lubarze, miasteczku nad Słuczą, w województwie wołyńskiém, był monaster księży Bazyliańców, którzy tu

utrzymywali szkoły wyższe, bardzo uczęszczane. Kiedy szkoły tutejsze zostały otworzone, nie wiadomo mi, ale wizytator kommissyi edukacyjnej w r. 1784. nazywa je szkołami *dawnej fundacyi*. Kommissya edukacyjna utrzymawszy te szkoły, zrobiła je podwydziałowemi wyższemi o sześciu klassach. Miały one w r. 1784. 450 uczniów, ale nie posiadały ani biblioteki, ani żadnych muzeów.

VIII. Monaster bazyliński w Ostrogu.

Po zniesieniu Jezuitów kommissya edukacyjna oddała gmachy pojezuickie w Ostrogu, w województwie wołyńskim, wraz z wszelkimi zbiorami naukowemi księżom Bazylianom pod warunkiem, aby tu szkoły utrzymywali podwydziałowe, które były dosyć licznie od młodzieży uczęszczane, albowiem w roku 1782. zawierały w sobie 245 uczniów.

IX. Monaster bazyliński w Owruczu.

W Owruczu nad Norynią, w województwie kijowskim, mieli księża Bazylianie od wieków monaster, ale aż do czasów kommissyi edukacyjnej szkół przy nim nie utrzymywali. Dopiero po zniesieniu Jezuitów kommissya edukacyjna oddała im gmachy pojezuickie, zobowiązawszy ich do utrzymywania szkół podwydziałowych.

X. Monaster bazyliński w Szarogradzie.

W Szarogradzie nad rzeką Moraszką, mieście założoném przez Jana Zamojskiego, leżącym w województwie podolskim, był monaster bazyliński, który jeszcze przed ustanowieniem kommissyi edukacyjnej szkoły utrzymywał. Kommissya edukacyjna zatrzymawszy szkoły księży Bazylian w Szarogradzie, wyniosła je do rzędu podwydziałowych o sześciu klassach. Szkoły te były bardzo od młodzieży uczęszczane, albowiem w r. 1784. liczyły 600